

Vrouwen van Nu en energie van de toekomst

Energiecoördinator Leo Bouwman van de gemeente Terschelling en de voorzitter van de Waddenacademie Pavel Kabat, toonaangevend klimaatwetenschapper, waren de bevolgen gastsprekers op de inspirerende avond van de Vrouwen van Nu over duurzame energie.

Aanleiding voor de bijeenkomst is het voornemen van de gemeente om in 2020 zelfvoorzienend te worden op het gebied van water en energie. Net als de andere Waddeneilanden. Een mooi voornemen, maar wat betekent dit voor een gemiddeld huishouden en wat vindt de wetenschap van de plannen? Dat waren de vragen waarop de Vrouwen van Nu een antwoord hebben gekregen.

Besparing en alternatieve energie zijn de kernbegrippen als het gaat om een duurzame energiehuishouding. De energiebronnen olie, gas en steenkool zijn nu eenmaal eindig. Zelfvoorzienigheid betekent jaarlijks zoveel energie opwekken als je verbruikt. Dat kan op verschillende manieren. De gemeente zet vooral in op duurzame zonne-energie. Niet alleen op daken, maar er zijn meer spannende ideeën. Ook zijn er initiatieven op het gebied van geothermie - warmte halen uit de aarde - gaswinning, waterstoftoepassingen en windenergie. Het laatste blijkt lastig te realiseren omdat huishoudelijke modellen windmolens nog niet geschikt zijn voor de onstuimige weersomstandigheden op de Wadden. Het gebruik van aardwarmte is experimenteel en erg kostbaar. Daarnaast wordt er onderzoek gedaan naar energie uit biomassa en wil Terschelling het gebruik van elektrische auto's en fietsen stimuleren. Het

motto blijft echter: besparen is beter dan opwekken. Dus onderzoekt de gemeente bijvoorbeeld wat er veilig bespaard kan worden op straatverlichting. En er zijn subsidies van maar liefst 30% op energiebesparende maatregelen in huis. De gemeente heeft een mooi computerprogramma ontwikkeld om energievoorziening en besparing inzichtelijk te maken.

Verslaafd aan koolstof

Hoogleraar Pavel Kabat wordt overal ter wereld uitgenodigd om te spreken over een integrale benadering van het klimaatprobleem, dat voor een groot deel samenhangt met energieverbruik. Ons energieverbruik levert een uitstoot aan koolstof op die gelijk staat aan maar liefst zeven keer het gewicht van alle inwoners op deze aardbol. Dat werkt als een katalysator van het broeikas-effect. Het gevolg daarvan is dat het ecosysteem in zo'n rap tempo verandert dat het de vraag is of de mens zich daar nog aan kan aanpassen. Toenemende droogte door een zeer snelle temperatuurstijging, de dreigende uitstoot van nog meer CO2 door verdroging van de aardkorst en een zeespiegelstijging van 40 cm in 2050 door smeltende ijskappen dwingen ons tot maatregelen in ons energieverbruik. Als de mens hier tenminste wil blijven overleven. Kabat is een realist. In zijn onderzoek

ziet hij dat de productie van energiebesparende producten juist veel energie kost. En dat het sluiten van convenanten door de overheid weinig oplevert als er geen draagvlak bij de burger is. Het verhaal van de man die de lampen laat branden omdat het toch spaarlampen zijn, is illustratief. Persoonlijk denkt hij dat alleen iets bereikt kan worden door middel van de wortel en de stok: Overheidsmaatregelen werken alleen als goed gedrag wordt beloond en fout gedrag wordt bestraft. Hij pleit dan ook voor subsidies voor initiatieven voor schone energie en een BTK-heffing, een belasting op het verbruik van koolstof, aan de andere kant. Ook zijn onderzoek toont aan dat besparing, en opslag van CO2, de meeste milieuwinst oplevert. Kabat is optimistisch over het politieke klimaat op Terschelling. Hij juicht de plannen van onze gemeente toe en prijst het ambitieuze streven. Want de Wadden vormen een gebied waar we volgens de hoogleraar trots op moeten zijn. Er zit hier energie in het wad en in de lucht. En we moeten trots zijn dat we durven te discussiëren over duurzaamheid. De discussie zal nog wel voortduren. Het is geen eenvoudige materie, maar de kundige en vurige pleidooien van beide sprekers hebben die materie wel inzichtelijker gemaakt.

(Met dank aan Annet van Essen)